(א) הערות בס' המקדש (בלי עיון כב) (תמ"ו)

עיון לב ב - כג

דה

אי אפשר אמנם לדברי אבי, (דלהלן מהני קידושי חול), בין האיש וקידשה חלף משמעון (אחיו) ובין שמעון וקידשה חלף ראובן, ומתו שניהם, מתיבמת ללוי, ואם קיים בה אשת ר' מתים, אז קידושי האיש אינן, קידושי שמעון לוי אינן, והבאנו שי' הרמב"ן שיש אוסרים כלל, לוי קידשן הוי, והבא ניסרה אשלמי מחיר האיש. ואלו אשת ב' מתים היא מדה"ל, כגון שבין האיש וקידשה חלף משמעון (אחיו) ובין שמעון וקידשה סתם, דקידושי האיש אינן לאוסרו אשלמי, וקידושי שמעון אינן לאוסרו אראובן שכ.

ומן הרשב"ם הוי מתני (האיש ושמעון) בעינן, נמצי בשאר האיש לוי הוי הוה לבעלם, דהוי עדיין היו אנו של שמעון אחיו, וכל יבמה שאין אינו קיים בה בשעת נפילה יבמה יבוא עליו, הה בשאר את שיש לו בנים ואסורה עולמית, נמצי בשאר האיש, הה ערוה ללוי בדלמיל, ובשאר שמעון, בבר היו ערוה עליו מחמת הנשוי, ולוי לא נבעם ללוי בלי הטעם של אשת ב' מתים. ומתוך הרשב"ם דמוכח דאינו בבנו ובהיפך דאנשר לבעלם, ולולוי המיעוט דאשת הו, היה נפלת לבעלם ללוי מכח שניהם.

והתוס' הבאו (ומיתב פירוש בתוס' יבמות דף יוד ג') לפי הו דמהני שאר בקידושין, מטעם ויבמה והיה, אב מדה"ל "אנו" דנוטרת בבתה, ובאיש האיש (הכר) שקידשה חלף משמעון, ובין שמעון וקדשה סתם, ומת שמעון ונפלת לפני לוי אחיו, לוי אי ליבמה, משום דהיו אנו של האיש (הכר), והיו ערוה כלפי לוי, ערוה דאנו, והיו פטורה, ונוטרת לא הבירה של שמעון, דהוי בבת ערוה. וכן מדה"ל בבת בבה, ובאיש דקידשה האיש (הכר) חלף משמעון ולוי, ושמעון

קידשה סתם, (דהשתא הוי אלו של האיש הגר, לגם של שמעון) ואת שמעון, ויבם לוי אחיו
את צרתה של שמעון - דהוי לה ערוה דאלו של האיש על לוי, דהרי האיש אי חלף
מהאיש ולוי, ואם לוי, יבדה אחיו אי ליבמה, מטעם ערוה של אלו מצד האיש,
נמצא דהצרה של שמעון הוי צרה ערוה ליבדה, ונוטרת עם צרתה של לוי,
דהויא צרה צרה.

ואתרף הקוף וכלו: יל כון שנוסרה אל יבם צה לפני קידושי אחיו משום אלו
לוי תשיבו לקבי יבם אשר את אר. והיינו דכהן אינה נדונת לקבי לוי אשר המת
דשמעון, כון דכבר נאסרה אליו לפני קדושי אחיו משום אלו, והויתי בקה. יבמות
(סימן כו) הסבר הדברים, כון דהאיש הגר קידשה (חלף משמעון), אלא דשמעון
קידשה סתם נאסרה אל האיש, ויהו לקבי אחרים, הויא אשר האיש, ונדונת כלפי
אחרים כאילו אינה מקודשת ואין כה מצות יבום מטעם דלאו אשת המת היא
לקבי אחיו לוי, ולכן אינה נוטרת צרתה של שמעון. (כדונמי אי דלמא לקבי
צרה ערוה דאלו)

ובתוס הבאו דתים הקשו דלוי אשר בא דאורייתא כדמשמע הכא,
ק' דליתני אשת ב' אחים דנאסרה ונוטרת צרתה, כגון שקידשה האיש חלף
לאחיו שמעון, וגם שמעון קידשה סתם, ואת שמעון והאיש, אינה מתיבמת ללוי
משום אשת בא, כמבואר הכא בקוף, והוי ערוה דאשת אח, כון דהוי אשת בא,
ונוטרת צרתה. וכצרה צרה משכחל דקידשה האיש חלף משמעון ולוי אחיו,
~~דשמעון קידשה סתם, ואתי צרתה, האיש לשמעון, ולוי~~ ושמעון קידשה חלף מלוי אחיו,
ואתי האיש ושמעון, ולוי יבם צרתה, דלוי נאסרה אל לוי מצד אשת בא, דכלפי

AnyScanner

לו, אינה מקושרת לו לראובן ולו לשמעון (כשניהם אמרו חלף אלו), ואת לו נפלה
בית לו לבני יהודה, הוי כלומר יהודה בית בית אשת כ' מתנים. וה' מהרה עמוד
שם. ולפי האומר לוי, הרי היבמו דראובן הקושה חלף משמעון, ושמעון הקשה סתם,
הרי כלומר לוי, לה אשת שמעון, כמו דקאסרה על לוי מצד קידושי ראובן, נמצאו דברים
באן ציר מצד שמעון אלו מצד ראובן, ולה אשת כ' מתנים.
אלא דקאמר דראובן מת קודם, אבל נתקיים אלו קידושי שמעון, לאוסרה על לוי,
וכשמת את"כ שמעון הוי אשת כ"מ. אבל לפי הרשב"ם בלעיל, לו משכחת אלו בשמת
שניהם בבת, וכמו שהבאנו לעיל, ואם מתו שניהם בבת, הרי כלומר לוי היו אשת
המת דראובן ולו על שמעון, כמו דקאסרה מתמת ראובן כבלעיל.

ונקה. שם מתרץ דב' הנוסח היו דלמ"ד שייך אפ' היבמו דאינה צריכה לומר
הצה-שמעון. לא בבהלן תשיב אשת כ"מ. ויש בארוכה.

קיטין פב - פג

בה"ה

תניא מודה רבי בנקרע את אשתו וגלל הבן מתרפא לבו חלף מפלוני והלכה ונשאת לאחר מן השוק, ונתגרשה אף נתגרשה, שמותרת לבא שניאסרה אחיו ור' רשב"ם דנישאת לאחר ונתה מאישות הראשון לגמרי. ובתוס' כ' כיון דנשאת לבא שמותרת לו, נתרחק לו כל הנישאת ונעקר אישות של הולד לגמרי. ואומר שם הש"ר השבאל תשובה לדברי רבי, היכן מצינו שבא אוסר ובא מתיר ע"ש.

ולדינו ליכא נמי לדיד דהלכה כרבנן, ולה"ק כלל ואסורה להנשאו. מיהו אכתי נמי באמת, היכא דיעבד מכר אז נמי להולד קרעו חלף משמעון, דבכה"ג אפי' שמעון הוא מלה, אי לקבלתו מהולד, (x) משום דחלף שוכרו הוי, וכלפי שמעון השדה הוא של יעקב) איך באומר חלף משמעון, והלך הולד ומכרה ללוי, את הלכה כרבי, דכל שבא ליד אחר ניתקה מרשות הראשון לגמרי, ושמעון ולוי לקבלתו מלוי בעל אז לקבלה באמתה מלוי. אך הלכה כרשב"ג, דאפי' ניסר לאחר אוסרה היא לבא, איך הכא נמי אפי' הולד מכרה אז נתקה ללוי, אין לשמעון רשות לקבלתו מלוי. ובשם הכא לא הכריעו בקלקתא דהא והשבאל, משום דבקט ליכא נמי בבא (דהלכה כרבנן דלה"ק כלל). מיהו נמי לדיד באמת וכבלמ"ל. ע"ש אי הלכה כרשב"ג, דלא מצינו בה אוסר ובא מתיר, והנה נדרים, דאשה נדרת ובעל מיגו, הוא משום דרב פנחס כל הנדרים עלה בעלה היא נדרת. ע"ש דנלעל נדרים עלה שם.

ובתלד שם, אומר הרבנ"ם, דהלן (פה) הכא דשייר חלף מהנ"ל מהו,

x) וכמבואר בת"ה ה"ש הארבי בקבלת סימן קיא.

הקיבוצניקים הם לא שייר (והרי אם) אלא אישה יקירנו ואישה יפרנו בתיך. (וכיון דשייר הפרת נדרים לגבי, אישה קיימנו בה (ולה אם). חלק מתרומתיכם מה? - שאם תקשרו לבהן לא יבטלך בתרומה, רש"י שם. הקיבוצניקים הם לא שייר, אלא קבן כמנו בתיך ואי נימא דקיבל בהן דהא, דהיכא דקשרה לאחר פקע ונתנה אישות הראשון, אלא היכא אבי לאחר חלק מתרומתך, והרי כיון דניסת לבהן בהיתר, פקע אישות הראשון, והיכי אבי לומר שלא יבטלך בתרומה. מוכח מכאן דהלכה כרשב"ג.

ומסיק הגרע"מ דמסתבר דבמתנות לא לאחר בעודו חלק מפלוני, ונתנו המקבל לאחר ומצא אה ונתנו לאה ובבעלו, נתבטלה השאר הנתנו לאחרי, והסברו דאם דחצר הנכס ומכרו ונתנו ללוי, אין שמעון יכול לבטלו מלוי. הוי נימא לא כן, אלא אם הנכס לא מכרו ללוי, הרי מיד כשנתנו לראובן, נתנה ונקנה השאר הנתנו, ולמה לא יתן לשמעון, בשלמא אבי אלא שייך לומר דכל שלא נשאר לאחר, מדין לא נכנסה לשם השאר, אינה השאר להשאר לאה ששייר, דמדין לא נקנה אישות הראשון, אבל כי ניסת לאחר בהיתר, פקע אישות הראשון. אבל הנתן מתנה ולאחר חלק מפלוני, הרי מיד נכנס לרשות מקבל ונמצא דמיד פקע בטלתו של הנתן, אלא לא משכחת שיהא בחלק באמצע, ולא בת"ה הלש דלעיל הרי לדבריו דמהני חלק באמצע, אלא כי היכא דלא נתן השאר הראשון - הנתן כי מסר לידי המקבל הראשון הרי לא נתן כשנתנו לידי אחר, ושאר בחלק מהני לעולם. ומאחר אי משום דקיבל כרשב"ג דלעיל. ואי משום דלא נתן ופקע אישות הראשון אלא באישות ולא באמצע ובבעל אי.

(נ) (יב) עיטין פ"ו ג"

דה

נטענה רש"י ואומר הרי שהלכה צו ועשאה לגרף מן הגרף והיו לה בנים ונתערבלה או נתערבה, ועמדה ועשאה לצה שעשרה אלו; לו נתנו לה בטל בטל ודנין ממצרים ובו'. ואמ' שם דרש טובר אי בליקח בעמ, שלו תעשי לבלוני, נתנו דבנין מהבשל הקדם ממצרים, כיון דהקט בטל מחמת דביטלה התנאי. ומן התוס' כיון דהתנה עמ שלו תעשי לבלוני, אמאי בטל הקט, והרי הנשאין לו חלים, מחמת איסור אלו, ומצינו בתוספתא עמ שלו תעשי לגבו ולגבך הי קט - ומשום דגרס ניסר לבם, הקט קיים, דאינ נשאין. ואם אי עמ שלו תבשלי לגבו ולגבך, אינו קט תושין שאמי תבשל לבם, אב הרי משמע בתוספתא אבי עמ שלו תעשי לגבו ולגבך הוי קט, והבו' אמאי בטל הקט. ואמרי התוס' דהבו' עמדה וניסר לצה שעשרה אלו לגבר מיתת המערבל, ויתברר דהקט בטל, ודנין יהו ממצרים מן הבשל הקדם.

ובן אמרי התוס' דאי לבלן הי' דגרס עמ שלו תבשלי לגבו ולגבך הי קט ואיכ שאמי תבשל (ולו כתוספתא דלעיל), משמע דהבו' דגרס עמ שלו תבשלי לגבר, לה קט, אעפ דאסורה משום אלו, מכ תושין שאמי תבשל לגבר מיתת המערבל. והתוס' מיישבים דהתו' דתוספתא אינו תולה אל הסס שלנו עיש.

ולבו' מהתוס' דמגרס אל תעי שלו תעשי לבלוני, הוי קט, אלא אם ניסר לבלוני, כיון דאם ניסר לבלוני לה קט, נהוי אלו, איכ ניסר, דלו חלים הנשאין. רק הבו' דניסר לבלוני, לגבר דמת המערבל, דהנשאין חלים, לה קט לגבל ודנין מבשל קדם, ממצרים. ובדלעיל.

וה' קרבם (הב אלו ריבו), ולכן: וצה מבוגרי בית הדין לבי עלה שלוי תשמרו לבלוני, ועברה ויסרו בחיי הדורות, לוי יתבטל הקט, שאין בה הנשואין לחולי, כיון שאם יחולו יתבטל הקט ויתבטלו הנשואין משום אין הנשואין תלוין והקט בשר, וכיון דהקט בשר מי מעכב את הנשואין לחולי, אלוי דכיון שאם יחולו מיד ויתבטלו, נהו לו עונש מונע אותן מלחולי ושמתן סברוי לו. עם בשם הקרבן לבל.

ולכן מלוי לה הרוס בגמ' הכא דהוי דבני מצרים מהבאל הרופס, בגלל דניסר אתה לבלוני לוחר מיתה הדורות ובבלעוי.

ושנה הנשלוים דמיוחדים רק הרוס דהוי דאמר עלה שלוי תשמרו לבלוני, בוועדי דרך נשואין ונישואה, דאלמ דהנשואין לוי תלוים ובבלעוי, מיהו המעוי אינו אם תלוי נשואין אלוי דרך נשואין ונישואה לבלוני. ושמעת.

נטיון פגיעה

דף ה

אמר בעל לבו דמהנו גירושי חוץ, ומותרת לבעל, חוץ מהבעלן דשייר.
והיינו דגירשה היו מותרת לבעל חוץ מבעלה, ונתגרשה לשמעון, ונתאלמנה
או נתגרשה, מותרת לבעלה, משום דהאישות של הישון נאסרה, ונעשה לגמרי אישות
של הישון לגמרי, ונתרחק כל האישות לשמעון. ותניא בברייתא מדה היו בעקרן
ות אשתו ואמר לה היו מותרת לבעל חוץ מפלוני, והלכה ונישאת לאחר ומן האיש,
ונתאלמנה או נתגרשה, שמותרת לבעל שנאסרה עליו.
והבושים לו הבאו הן דינו, משום דאין הלכה כרבי דגירושי חוץ,
דלא קיי כלל. ומן הקדמונים היינו נמי לא לדבר, דלהלן שינוי דהיינו דינכל
ואומר לה היו מותרת לכל אדם חוץ לגיבו ולגיבקן לאמי ולאחיך, לעבד ולעבדך
ולכל מי שאין לה עליו קדושין, בשר (דלא שורר, לא לדבר).
אבל היינו דגר לה היו מותרת לכל אדם חוץ מעבדם פלוני, דהיינו בשר,
(ובלנו העבדים היו אלו), ונישאת לאחר ונתאלמנה או נתגרשה, מותרת אבל
לא לבעל העבדים לבשיתגייר, דהוי כל ופשוה בשרה.

כ הרן (כ הרצים) בשם הבה"ג, בהיר דומה הכל עשוי שלא תשתנה מן
כל ימי חייבי, איש כריתות. עלה שלא תשתנה מן כל ימי חיי, כל ימי חיי פלוני,
הכל כריתות. ובתרגום דהלכות גדולות, אומר לה כל ימי ~~חייב~~ חיי פלוני (הארבן)
ואינם יבא לאלתר (לשאון) והיו לה בנים בחיי בעל הראשון, ומיד כי בעל הראשון
ודבר היו לה בנים לאחר, ועדיין הלא פלוני בעולמו בעולמו קיים (הארבן)
ושתה בחיו לאחר הבעל, בשל כי עשו לנערה, ובני הנעורים ומצרי, בתרגום
לאור ומצרי, ואמרה לשון כיון דבשל עשו לנערה כי דר עבדה אלא הלא, ונטמאה
לבעל ולבועל. והוא פלוני כי רבנן והוא הנערה כיון דבחיי בעל לא עברה על הנערה
ולאחר היו בעבדה, כיון דבעל מת, בשל כי לנערה ולא בשל עשו לנערה עד.
ובתרגום אמרו שהקשה בשל, דלא לא הכי, אלא אם אמר לה כל ימי חייב, אמרי
לא קל, דהרי אין הנערה נשיא אלא כל ימי חיי הבעל. עכל הרן והרבה
והלא כה נערשין

הן (כ' בעקרל) בשם הבה"ל, בהו דאמר הויא איתך עד שלו תשתי יין כל ימי ~~[illegible]~~ תיבי, אינו כריתות, כל ימי חיי פלוני אז כל ימי חיי, הויא כריתות, כך היו מסקנת התוס'.

וכ' הבה"ל אמר לה כל ימי חיי פלוני, ונישא לאחר, וגרשה, והו לה בנים בתוך בעל הראשון הולד, והולד מת, ונשאה לשמעון והו לה בנים משמעון, ועכשיו הוא פלוני בעל לאחותה בעודנו קיים. ואחותה בתוך הפלוני לאחר מיתת בעל (העקרל), כיון דשמתה בתוך אותו פלוני, לא לאחר מות העקרל, בטלה את התנאי, נמצא דהקדש בטל, ולכן דקידושי הולד הוי באיסור אלו, ובני ממזרים. ולא נישאו שמעון בתוך העקרל, הוי באיסור אלו, והוי בועל, וכשה שאסורה לבעל כך אסורה לבועל, מיהו הבנים שנולדו לשמעון לאחר מיתת העקרל, אינם ממזרים, כיון דלידת הבנים הוי אלמנה. ואחר הבה"ל דפליגי בזה וישנם הסברים כיון דבתוך הבעל לו עברה על התנאי, ולא"ה הבעל, הוי דעברה, כיון דאת הבעל בטל לו תנאי הלכך לו בטל הקדש לגמרי. ומבואר הכ' הוי לו כן, דיש אופ' אמר לה כל ימי חייבי, ליהוי קדש, כיון שאין התנאי נמשך אלו כל ימי חיו של הבעל (ואפשר שהבעל מות לפני תשתי בנים)

הבאנו לעיל גם פלוגי היו והבנו בחלף, אבל בעצם מוכן הבנו שהוא טוב.
והיום הוא עם שלוש תשובות לפלוגי, לכן הוא טוב. גם שורה הכי טוב אלוי
הוא בכל המצבים השלמים.

ולבסוף אם נהפוך הכל עם שלוש תשובות יין כל ימי חייבי, זה טוב, הוא יפה
לגמרי כל חיי. אבל אם בעצם שלוש תשובות לפלוגי, לא יהיו טוב מספיק הוא יפה
לגמרי. ואולם שמי לאומר זה עם שלוש תשובות יין כל ימי חיי פלוגי שהוא טוב,
בעצם בשביל הפלוגי לפני ותיתה יין. הן בהיו הכל עם שלוש תשובות
לפלוגי, אם ימות הפלוגי, הרי אנו לעבור אל המצבי, והוא טיבו. שלוש
אלוהים לפני.

מיהו הרמבם כ (בה לחשון) הרי טוב עם שלוש תשובות לפלוגי
אינו טוב, הוא לזה מה שמה לאומר זה עם שלוש תשובות יין לעולם או שלוש
תלבי לבית אחרי לעולם או כל ימי חייבי. אבל אם אל עם שלוש תשובות לפלוגי
עד נ שנה, הן טוב עכל.

ומסביר הרן את דברי הרמבם, שהיום בעוסר ואומר עם שלוש תשובות
יין כל ימי חיי פלוגי, אם ימות פלוגי, הרי תשובתי ביין, נגנו שהמצבי הוא
אינו אוסר יין לעולם, והוא טוב. אבל באומר עם שלוש תשובות לפלוגי, נאסרה
הנשואין של פלוגי לעולם, שהרי כל ימי חיו של הפלוגי אסורה לו, ונשואין
לאמר מיתה אינו, ולכן זה מקרי אלמנה לגבי, והיינו שהנשואין לפלוגי הוי
עולמי וכבלעיל. ושוב לדברי הרמבם, שהיו הכל עם שלוש תלבי לבית אחרי לעולם,
אינו טוב, ואחרי אם ימות אבי, הרי תשובתי לבית לבית אבי, חצינן

דיון בלגרה מיתת גרגי, אולי לה לעבור על התנאי, אפה הביא גבי שנאסרה, אסורה לעולם, בלגרה מיתת גבי לולי הית גרגי מיקרי. ומעיר לרמב"ם הנ"ל.

מיהו הר"ן והתוס' הרשון (ה' ג') דאתים ואומרים דביאת גבי מיקרי גם לגרה מיתת הגר ולכי דמי לה יבמי דאורה קונם ביתך שאני נכנס, מת אז מכרו לגרה, מתר, דהתם ג' דיתך, והשתא לאו ביתא הוא משום הית גרגי, אינך היינו לעולם, אלא כל גבאי יריבו, מיקרי ביתא גרגי, עיש.

ור' משלם (פה ירושלמי ה' - יג), דעיקר לשי' הרמב"ם בלעיל, מהיו דאורא הכי ניטל עד שתשמשי את גבי, ויבגי אינו כי דסתמו לעולם משמע, אינך הוי בריתא, והוא אלמוד לגבי דבריבה לשמש את גבי כל ימי חיי האיש, ולפי הרמב"ם, הכי לא הוקרה לעולם בלה שנאסרה, ולא את האיש אין בזמן שמש כלל. ומעיקר המשלם דדעת הבבא דלא עד שלא תעשי לפלוני, הכי אי להעשי לפלוני לעולם, ועשאי פלוני לא הוקרו לעולם, לפי שי' הרמב"ם, משום הבבא דבי' עד שתשמשי את גבי, הוי בשעת הגרה, אינה משמשת, ונתבטל התנאי, ולכן הוי קיים. ועי' בצה. (משלו פה ירושלמי ה').

---

x) עד שתשמשי את גבי.